

چھاپ غلام محمد نور محمد

۲۸۶

در وضو آب یکمن و نیم است
غسل را چار من زتعلیم است

کتاب ہٰذا در مسایلِ نماز و غسل و وضو وغیرہ احکام دین

موسوم بہ

بدائع منظوم

کشمیری

من تصنیف

مولانا مولوی صدیق اللہ صاحب ساکن حاجن مصنف نجوم الشہابیہ

حسب فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجران کتب کشمیر

مہاراج گنج بازار سرینگر

۲۷ مائیسمہ بازار امیراکدل ـ ۳۷ رزیڈنسی روڈ سرینگر کشمیر

نور محمدی پریس سرینگر

راقم میر علی شاہ خوشنویس

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

بدایع منظوم کشمیری

بعد حمد و ثنای خالق کل — بعد نعت و درود فخر رسل
میکنم شکر این اجل نعم — که مرا کرد حق ز خیار امم
یعنی از امت حبیب خدا — عاصیان را شفیع روز جزا
چون بشانش نگاہ موسے کرد — شاد ان از امتش تمنا کرد
کرد نعتش خدا بخلق عظیم — گفت بر مومنان رؤف و رحیم
از خدا تحفہ صلوٰۃ و سلام — بروی و آل وی رساند مدام

در مدح اصحاب و اہلبیت کرام

چہہ ابوبکر رضؓ زن اندر سردار — منقبت دی نش مہاجر و انصار
نش دوست حضرت عمر رضؓ زہہ زان — ونہہ موافق نسخہ را بہ قران
شاہ عثمان رضؓ کان حلم و حیا — جمع کر نتم قدان بنور و ضیا
چہہ علی ولی چہارم یار — شاہ لولا کہ سند علمبردار
حضرت فاطمہ رضؓ چہہ جزو رسول — زہن زونیا بحق سین مشغول
زہ جگر پارہ نمندی حسین رضؓ — شاہ لولا کہ سند زہ نور العین
حضرت حمزہ حضرت عباس رضؓ — زہ پتر نمندی خدای شناس
بدر و احدک صحابہ بہتر زان — بیہ اصحاب بیعۃ الرضوان
سوز از جان و دل بشوق تمام — بر امامان اہلبیت سلام

در بیان منقبت حضرت شیخ سید عبد القادر جیلانی رضؓ

خالقس شکر چہہ مہ پشت و پناہ — شاہ بغداد شاہنی ہند شاہ

چھوس بو بلبل سو گل چھوا زد چمن
سو جگر پاره حسین و حسن

زنده کرتم بعلم و عرفان دین
از خدائس لقب محی الدین

وارث و نائب رسول خدا ۴۱
لس رضامندی و قبول خدا

دربیان تالیف کتاب گوید

حمد یم نام آل و صحب کبار
قلمن لکھ چھین سعادت یار

مدعا چھم مے ئی کرن مرقوم
در زبان کشمیر بدایع منظوم

ید نماز و زکوٰة و حج و صیام
ژو شے چیز کن چھه در اسلام

ژر چھو حکم نماز و روزه بکار
خواه گدا آسه خواه دنیا دار

شعرس اندر ثر لگنیک احکام
چھو اُتن مشکل و تن بتمام

یاد تھاون چھو سهل بنو پاٹھ
کاشری بیت کاشرن چھی ٹاٹھ

آسه بُد خواهش خدای جهان
موت گیتزن و بهن دیم مه امان

مختصر پاٹھ حکم روزه نماز
دربیان آنه غیر و رد دراز

بلکه حدفاه قبول درگه گو
لگنه گا باعث نجات بنیو

دربیان فرایض وضو

دو نمی لیس امام اعظم ناو
فرض ژوری چھه در وضو کن تھاو

بتھو چھلن یاد رٹ بتھو ک الجهر
بمنه بتھه تل هو نگنه کن نه کهجر

کھونه وٹه سان چھل ثره دو ژنوی
ژنو سان کھور ثره فرض یم گی

مسح سر ژور مس حصس پالن
مسح گو آبه گنو اتھه ڈالن

بلکه گرک آب تانه پٹ جاری
ژل چھلون گو ونن چھه ئی ساری

چھونه لس فرض لیس چھه پیشاه گن
داره ژل آب بتھه بتهس وانن

دربیان سنت های وضو

در طهارت ثرواه چھی سنت ۳
اسم الله پرنه کر نیت

آب اتھس ته ژنته اندر لَ
ژچھه ژه ترتیب کٹ ژه و تهنوی حد

بیہ مسواک کر خلالہ ڈہ آن
چھل ہنوس پت ترؑیہ فرہ ہن ہن
بیہ رٹس خلالہ جہہی سنت

انہجن نہ کھورن ہنزن آنگجن
مسح کر سارسی گلس ہت کن
رحؒ امام ابی حنیفس وٹ

در بیان مکروہات وضو

زان مکروہ در وضو بگو اسی
لطمہ آبس نہ تشنہ آب بچپ
گر مہ بیہودہ آبتی اسراف

زندرہ نہسی لڈان آب مہ آس
ڈیہنہ انھہ ڈن نہ نسٹ سارن پپ
عمر ضایع کرن ڈہ کر انصاف

در بیان ناقضانِ وضو

فُٹ طہارت بلہ سیپُن افشا
ڈلہ ڈُن پیل نرٹ آب نہ خون
ٹھٹی ٹٹہ در نماز اگُس
جہنس نہ زنانہ میل ڈہ زنان
لبس نذر آبہ بُدسو ٹھڑن آسو

بول و مذی و باد بر ٹھہ سوا
گل ہرت قی نہ سکر غشّ نہ جنون
ہت نمازی رکوع و سجدہ ڈن
فُٹ طہارت دوہُن جہہ بُدعُریان
فٹ طہارت نمس غلل نٹ گوس

در بیان فرایض و سنّت ہای غسل

فرض غسلک جھلن جہہ ساری تن
وارہ رتٹ باغسلکی سُنّت
از بدن کرگوڈن نجاست دور
چھونہ ٹرن زنانہ و ٹمنٹ موی

آس نہ لسٹ ہت سہ چھل ہن ہن
از خدا و رسول جھی منت
کر وضو پان جھل ترّیہ فرہ لوڑ
موال مُنک جھلن و کرن سرشوی

در بیان موجبات غسل

ڈُٹہ نہ مُہلہ سان درا بہ منی
سر آلت بلہ سیپُن غایب
نندنہ ہت ڈٹھ بُد منی و مذی
غسل لازم زنانہ کر جہوس پاس

غسل فی الحال فرض ڈی جھینی
ٹتہ یا بر ونٹھ غسل جہوی واجب
جہوس کرن غسل آسنی نہ ڈوی
پاک یا مرنٹ سپن ز حیض و نفاس

دربیان فرائضِ تیمم

در تیمم چھہ فرض کر نیت
پاک مٔژ نہ زٕہ ضرب دِن ننت پٹ
ضرب زۍ دِن ده فش نهس نخ زرن
غسلہ باپت تٔلس چھہ اژی ہنن
بہ رواتس چھوپس ذٕنی نہ آب
ننہ آسہس اکِس کروہس ناباب
یا گرہس خوف راه عب نماز
یا جنازهٕ کرن تیمم ساز
ننہ لکم آسہ آب یا دروگ پیوس
یا سٹھاه خوف ترلشہ ہن ویگس
یا تمس نہ دِرند سۍ چھہ کھوژان
ننہ آسِس نہ رز نٹہ امکان
عذر ژلو نہ تیمس نہ غسل
یہ یمہ چیزه درٕ ضو چھہ خلل

دربیان پاکی و ناپاکی آب

آب جاری نہ آب ده در ده
پاک چھہ ہی نجسہ سیت گو نہ تباه
ڈلہ سۍ رنگ یا مزه یا بوی
گو نہ ناپاک چھہ یہ لائق وضوی
یتھہ یت نجس پیو نہ گو ناپاک
آسہ آبس اندر نہ یا بر خاک

دربیان حکمِ چاه

مو دبلہ خو نہ دار جاندار اه
گر برس اندر نہ ژکھ کھنوس ناراه
یا بسہ آو گوسہ کرلو خراب
پاک گو بلہ کڈک نہ سار وی آب
سورہ نے آب گڈ نفس زی ہنت
یہ امام محمدن رح چھی گنت
رو د ہرگہ مرت اروی جاندار
جسمہ موجب ژه حکم بن بن ژاد
جسمہ کن آسہ یدٕ سو ژر نہ گگر
گڈ نزہ ہے ۳۰ نٹ باخیاط نہ ژد
یدٕ چھہ گو نژ نہ برار ہیو نہ کو کر
پانژہ ۵ ہے عالمو مقدر کر
آسہ یدٕ نیو رہو ن یا انسان
گڈ زه ہنت نی چھہ مذہب نعمان رح
آسہ ہیو نس وست کہت برارس
برار سند وی ژه حکم کرسارن
گو ڈه گڈ جانور نبراز آب
ژه پتہ آب کھار بوز حساب
رو دٕ یدٕ زنده آس چھہس درآب
اده وچھو گیاه نس چھہ ژٹو نہ لعاب

آسِس لے بڈ نہ پاک آسِس پان ۔ گژھِ نہ ناپاک شک ژہ گژھہ کاسان
آسہِ بُد بیہ گگُر نہ ۲۰ ہنٹ نژاو ۔ برار ہیو آسہِ بُد دوگن ہنت نژاو
گژھِس پُد سو ژہٹ چھیو لُس مکروہ ۔ بُفعہ وہ کڈنہ پاک زانُن کھوہ

در بیان پسماندہ وحکمِ آبِ مکروہ ومشکوک ناپاک

ژہٹ چھیو النسانہ سُند نہ گر سُند پاک ۔ پاک چیوانہ سُند نہ ہنت چھیو نہ باک
برارنہ داج لس زمینس تل ۔ دُفہ وُن جانور چھیو لُس ژابل
خرس نہ کانرہ سُند بی مشکوک ۔ ژابلن ہند مکور زسگ ناخوک
ژھٹکوی حکم پرت اکس عرقس ۔ نجس العین زان خوکاکبس
آبِ ناپاک آسہ بُد حاضر ۔ کر تیمم تہ ہنتِ سپن ناظر
آبِ مکروہ بُد چھیو پیدا وار ۔ بے کراہت نمی طہارت کر
آبِ مشکوک بُد گژھی پیدا ۔ کر وضو نہ تیمم یکجا

در بیان مسح موزہ

مسح موزس پتھی چھیو جائز ہنُن ۔ کُرِہ راتس دہس اکس لبہ وُن
زرن دوہن نہ شبن چھیو لُس بسفر ۔ مسح پورس طہارتس پتٹ کر
موزہ دلنتھی بلہ فوٹی ژہ وضو ۔ ابتدا مُدّتک ہنتی پتھہ چھیو
بُد گو ناہ گوس انگجی ترن یانو ۔ موزہ کڈ حکم کھور چھلون ہنتِ ایو

در بیان حیض ونفاس

حیضکوی کم مدت ترہ دوہ نہ ترِ شب ۔ حد ہمنکی راتہ نہ دہ دوہ لب
امہِ خونہ کم نہ زیادہ بُد یکہ رنت ۔ آسہ یا حاملہ مرض دِلت ہنت
مشخص چھینہ طہر کوی اکثر ۔ کم ہمنکی پنچہ چھیو ہی مقرر کر
چھینہ اندر نفاس کم مدت ۔ مشخص اک چلہ چھیو اکثر ہنت
چھینہ اندر نفاسِ حیض لنا ۔ وُکرہ ہی کانہ نمانہ روزہ ادا
چھیس ولیکن قضا دُلن رزان ۔ ژہ بن کُن مہ مبلہ نادِ لن ہن

مسجدی منز اژن یرن قرآن	تھپ قد آنس کرن منع نس ژان

دربیان کلوخ

بعد معتاد پاک مخرج کر	آسنی ترئی کلوخ چھی بہتر
لاره بد مخد جس کم از درہم	منتخب چھی چھلون مرکنه غم
دہمس باقی بد چھو واجب ژان	فرض چھی آسہ بد زیادہ ازان
وقت بول و براز ہنر نہ بنت	قبلس کن مه کرنه کرچھی رنت

دربیان حکم نجاست غلیظہ و خفیفہ

قسم ناپاکین اندر ژی ژان	اک غلیظی بیس خفیف ونان
گلہ برنت قی نه بول نه زرد آب	خون و معتاد نه منی نه شراب
بول و معتاد ژاپین مہند عام	بیه بم چارنای کهن چھه حرام
خون نه گوه نه لد مذی نه ودی	رکھ بطک باکور نه انز آسی
سرنه سند بول ماز لیس مردار	یہ چھو ساروی غلیظ کرنه شمار
پاک بم چاروای بول تهند	و بینه کیو عالمو خفیفی وند
چھہ غلیظک معاف اک درہم	و بمکو ژومی حصه خونه کم
آسہ ننند ار بدسه ناپاکی	چھل کرس ووزنن بچپا لاکی
تره لٹہ چھل سه بد چھنه ننندار	پھل چھلی لونه چیر دِ ہر بار
ریت نه چیرن بنی نه زشنا ون	پشینوی آب گو نمکو چیرن
ہو کھنه سینت پاک گژه زمین	زالنه سینت لد بیه سر گین
موزه پیزار مژه سینت تهر	تهونه روزس نجس جسم واتر
ہو چھه منی مو ریدچھو مخرج پاک	بدنس آسه بد سه بر پوشاک
صاف شیشنر نه شیشه آینه تهر	وجه یا مژه سینت کاس انز
واله ساری منڈن چھه پاک گژهان	گژه نه جلد خوک نه انسان
خوک سی چھی نجس عین کر گژه پاک	آدمی کرمتن فضیلت ناک

در بیان شناختنِ وقتِ نماز

آفتابہ دوپہرِ یام ڈلی — ژُپہہ قدم گژھِ چھُو سایہٕ اصلی
تَم قدم ترأوتھی دوگن ییتہٕ نام — ژھاہی گژھِ پیشنس محل تیتہٕ نام
تمہٕ پتہٕ یام ژھاپہٕ آو ہرر — لوسہٕ ییتہٕ نام دوہ چھُو وقتِ گر
لُبِت دوہ وقتِ شام برحق — گژھِ ییتہٕ نام غیب رنگِ شفق
تتہٕ پتہٕ خفتنُک چھُو وقتِ مقام — راتِ رانس تہٕ صُبح فولنس نام
صُبحِ صادق ژولِت چھہِ فجری پُور — نتہٕ ییتہٕ نام آفتابُک نُور

در بیان حکمِ اذان و تکبیر

فرضہ باپت چھہ بانگ تہٕ تکبیر — سنتِ مصطفیٰؐ مہ کر تاخیر

در بیان شرائطِ نماز

شرط سٔت چھی نماز کرأوِ راک — پاک تن پاک جای پاک پوشاک
سترِ عورت تہٕ وقت تہٕ نیت — طرفِ قبلہ یاد رٹ یم سٔت
اَتھ تہٕ بُتھ تہٕ کھور چھہ تن یم نان — تمہ عورت زنانہ سارِوی پان
نُنہ ٹھہ ژھنوِس کٕھن تامت — شرط لازم چھُو اَتھ دِپُن عورت
ژھنوس ہِش کنیزاتَن اندر — تس چھہ عورت زیادہ بڈ تہٕ تھر
عورتُک چورِمی حصہ گو نن — گیہ بہ یم نماز شرعن کلن

در بیان فرائضِ نماز

فرض چھی سٔت نمازِ آزادہ — پرزٕ تکبیر روز استادہ
پر قرآن کر رکوع تہٕ سجدہ — پانژیم چھی شیم پتم قعدہ
چھوی پتم فرض وارہ لُکھاو خبر — موکلِت نیرِنی نمازِ نبر

در بیان واجباتِ نماز

واجباتِ نماز گہ [11] یا بارہ [12] — پرزٕ الحمد تتھ رلو سورہ
فرضچن دون رکاژنی اندر — گوڈہ چھی [2] زی زہ تتہ مقرر کر

آسہ ہر گاہ نماز فرضہ وَرای
سُورہ نَتہ پرِت رکاژ ملوُن آہی
گوڈہ رِکی قعدہ بیاکھ واجب وَن
پرِ تحیّات دوِ قئوِن قعدن
دِ رکوع و سجود و دِ رکعات
رَتھہ ژہ ترتیب وارہ اصلسی ذات
بڈِہ دِ رشام دِ صبح دِ خفتن پَر
لوُنہِ پتِھنس نہ نمازِ دِگر
ببہ رُکِن اندر رٹِن آرام
ببہ نیرُن نبر بلفظِ سلام

در بیان سُنّت ہای نماز

حق چھو سنّت نہ سوی ژہ ماوِنِ ژن
وُقتِ تکبیر تُل کُنِن اتھہ رنِن
دِ انتہا وِلِن زنانہ قلبی نام
گَنڈِہ گُل پیٹھ بَنِن بہ تِھہی سلام
گُلِ گنڈان چھنوس نُولنس تل آہی
گُلِ گُنڈِت چھوس پرُن ثنای خدای
تِہ پتہ پرُ اعوذ بسم اللہ
لُونہ بارِ کھلی بہ جہر پرزنہ ژاہ
ببہ آمین کرِ ژہ آہستہ
پرِ ژہ تکبیر کھنہ و سُنہ
کرِ ژہ تہب دِ رکوع کِ کھڑا گژھن
رَٹ برابر ژہ سَرِ نہ تھر ژگھن
سمع اللہ پرُن اماسن چھو
مُقتدی ربنا لک الحمد چھو
سمع اللہ نہ ربنا یکجا
پرِ تُوہی تس چھو آسہ لُبُن تنہا
سجدِ کرسہ ژہ دون اتھن منزِ لِوُپ
مَرزِہ نہ رانہ بیدِ تشہ رٹ دوہر
رَٹِہ مِلہ وِت زنانہ سارِ وی پان
مِلہ وِن مَرزہ نہ لَر نہ بِڈ نہ ران
پَرِ رکوعس نہ سجدسی اندر
زِرہ ژِرہ سبحِ وارہ تھاوِ خبر
قومہ نہ جلسہ کرِ قرارہ سان
قدرِ تکبیر رَٹ قرار دوران
رَٹ پتھِن کھور دِنہ قعدس منز
دَتھراوِت ژہ کھاوری کرسنز
ژگجن پیٹھ زنانہِ کھاورُ کمن
کھور دِچھُن کُن کُڈِت نمِس چھیہن
دِ شہادت بوقتِ خواندنِ الا
انگلہ سیتی اشارہ ژی کربا
پرِ تشہد پرِت درود دعا
لُس دعا در حدیث آسہ لَوا
ع بڈہ پرِ لُس اندر گُلنس چھو رَوا
کرِ پڈوی لونے قرأت ادا

فرضچن ننمنی رکاژن نیون   سورۂ فاتحہ پرن زُسُن

دربیان مستحبات نماز

چھوی ادب در قیام تھاونظر   سجدچی جایہ کُن تہ چھوی بہتر
کھوٗرنی کُن رکوعٔی اندر   قعدس اندر لبینہ تھاونظر
کرِ لظر لِسنہ کُن تہ در سجدہ   وال گوڈہ گوٹھ نہ دِست ورنی اوہ
زر چپ راست تہ یوت سلام   اکثر تھاو سُنتی انت نام

دربیان جماعت امامت

روزہا سُنت مؤکدہ روز   بجماعت پرن نماز بسوز
بس خبر ژرس شوبہ امام   قس پتہ پس قرات زانہ امام
اَدہ ژر نیک نہ ادہ ژر زپوٹ   اَدہ پس آسہ خلفہ کن ژمیوٹ
آسہ اک مقتدی دچھن کُزن   زیادہ آسن نہ پتکنوی صف زن
کرہ فومک امام ہم حرکات   تہ کرن مقتدی سوای قرات
بس رکوع گو اتھ تمس گیہ فوت   رکعت یُدسہ سجدہ نی ہیٹ وات
لُبہ رکا تھاہ ژہ برونٹھ گذارہ امام   گرا وانِل بلہ زِرہ سہ سلام
آسہ یُدوتھ نہ کول زنانہ صفا   منزہ اَدہ اقتدا تہ چھو بنہ نما

تعداد رکعات نماز فرائض سنن

ژور رکعا ژ فرض زران دِ فتن   ترِ ہی [۳] چھہ شامس تہ فرض زِ ہی [۲] صُبحن
پیشنس شِہ [۶] رکاژ سُنت بس   ترِ [۳] زہ [۲] شامس تہ خفتنس صُبحس

دربیان سجدۂ سہو

سجدۂ سہو دِنی چھہ یُد چھوی ٹنز   باتخیات دِوان سلامن منز
نا ہجباہ نرا دِہ تار یا کرِہ ننت   تار فرضس تہ بے محل قرات
سجدۂ سہو دِنو زہ [۲] سجدہ یس   سجدۂ سہو چھو بنہ مقتدیس
حکم تنہا گذار مسبوقس   پیہ سنی سہو سجدہ دِنو چھوی لتس

در بیان سجدہ ہای تلاوت

سجدکی آیہ در قران چوداہ
پرنہ یا بوزنہ کھنوی سجداہ

نم در اعراف رعد نحل عیان
بیہ اسرائی مریم و حج زان

بیہ فرقان و نمل ہم تنزیل
صاد و حامیم سجدہ نجم دلیل

انشقاق و علق چوداہ یم آی
سجدہ واجب چھونر و نچ پھنہ جای

در بیان نماز مریض

ہکو نہ استادہ لوز تھی بیمار
گزٹھہ دِپس پر ہرت چھو کھی لاچار

چھسنہ یُد طاقتہ رکوع و سجود
باشارہ پرن ہرت بیلہ زند

ہکنہ پھنتھی نہ رو بقبلہ شونگن
باشارہ مِہ کلس رومینگن

در بیان حکم نماز مسافر

فرضچن ژون رکاژنی زہ رکاژ
سفرس پرز مصطفیٰ اُسپہ واژ

وطنکہ شہرہ یام در اک نبر
قصر نامت نمازہ فرضچہ کر

نزران دوہ ہن تا دپہر پادہ پکن
عالمو مدت سفرات دوُن

بیہ جائز چھو در سفر افطار
گوڈہ نکو دوہ گزھن چھوون مختار

گُوِنہ جایہ پچس ہہن نیت
بُد کرن گو مقیم نٹ رخصت

در وطن واتو یام گو داخل
سفرک حکم تس سپون باطل

شہرہ نیرت نبر چھ نفل روا
ہہ اشارہ گرس گھسرت پر با

بیت کنوی گرپکی نہ ننٹ کن بر
بن ہناہ سجدہ از رکوع ژہ کر

در بیان حکم معذور

یسنہ بنہ آسہ گو منوی معذور
دفنس اندر نماز پرہ ہی پور

روزہ نی لس نمازہ نام فرصت
وانہ نے اندس فوتی طہرت

انہ پرث وقتہ نو وضوہ سو کرن
دفنس اندر سو فرض و نفل پرن

نو ٹرس وقت نیرنوی سو وضو
ہیہ لُس ناقص طہارت چھو

در بيان نماز خوف

خوف دشمن جهڙو ٻاهر گرن
ٻه حصه فوج جي نماز پڙهن

نصف روزن مقابل اعدا
نصف ٻئي پڻ گرن نماز ادا

ٻيو پڻ قوم ٻين نماز پڙهن
اڪ ڏوناه شوبه لُس امام گرن

سخت ٻله خوف گو گرن تنها
ڪره في ٻيٺا اشاره سيت ادا

در بيان مفسدات نماز

ڪهن نه چون نه ڪلام ڪاماه ذرا
گره لُس نم ٻين نماز فوٽ

يا منگن ڪا جنهاه تنهوي ز خدا
آسه بند ٣ نشن منگن سو روا

ننه ناپاڪ جايه سجده ڏنن
گرن آخ آخ بغير عذر هنئون

يا قراءت ڏهن پري ز قران
ٻڙه آسه يا ودي سو ناله گران

ننه آياه پري بقصد جواب
هونت پوزنت سو راجعون بشتاب

ترڪ شرطاه نمازه يا فرضاه
نکه والن جهڙو فرض ٻڙ فرضاه

در بيان ڪراهت نماز

نراوه سنت نماز مڪروه زان
يا نمازاه پري ڪهالنه سان

عذره رسنوي ڪري شو کم ڪاماه
ڏله عمداً سو فو لمنوي جاماه

شکل جاندار بر ونٺه آسه نم
آسه پٽڪن نه ذيل کهوران جهڙو نه غم

اڪ گزاه روزه تهند امام ز قوم
يا گزاه ٻن جهڙه مڪروهي نيڙهه ڪوم

روزه محمد النبي اندر تنها
ڪره نتت منز رکوع و سجده ادا

در بيان نماز قضا

انهه فرضاه گرنهي قضا نت گر
راوه جمع نماز پنٹين پر

درست جهڪله نه نماز نرلن وقتن
لوسه ڪهڙه آفتابه ڏو پهرن

در وطن ٻڌ ڪرڪ قضا ي سفر
چهورينت جهي رڪاٺ نتا زي پر

پنمنزه ساري قضا جهڙنت ترتيب
وقته برو لظه پر قضا چهار جهڙنت ترتيب

وقت چھوی ننگ ہا مٹھوی ژہ قضا | شہ ۶ نماز ہ قضا گئے یکجا
ادہ ترتیب چھینہ چھوی ژہ جواز | گر قضا وترستی نہ عیب نماز
گوی قضا ہیتنگ برہم سُنّت | پرژہ نمہ ژ۲ر بروٹھہ ژہ نیمی پت
فرض وسُنّت ژہ صبحکی یکجا | گر قضا پرمہ سُنّتھی نتھ

دربیان نماز وتر

وتر واجب چھہ ترِ۳ رکاژ ترِ قنوت | پتمہ اندر پرُن دُعای قنوت
نمکوی وقت وقتِ خفتن زن | چھہ ولیکن پرُن پرِت خفتن

دربیان ننگ رکعات نماز

ننگ رکاژن گژھی ژہ گرِتر اندر | چھی گوڈ چ لٹ نہ نو نماز ژہ پر
بُد گژھانی ژہ گاہ گہ چھوی ننگ | فکر کر ہٹ ژرِس گمانس پکِ
بُد برابر دوشی گمانہ چھوی | ترا و ترور رٹ کمی غماہ کیاہ چھوی
پتمہ قعدک پتت ژہ آسی ننگ | ہر نتت سجدہ ہر سہوہ کرک

دربیان شرائط نماز جمعہ

شرط ژوری نماز جمعس زان | ادُنہ آزاد مرد آسہ لبان
چھس ۶ شہ شرط ادا ژہ ۲ مصر و امام | وقت وخطبہ جماعت رخصت عام
فرض چھی ژ(ی) رکاژ پت اندر | ژ۲ر پر بروٹھہ ۶ شہ پتہ ژہ سنّت پر
غسل عیدین ہ جمعہ سُنّت زان | ملنوی مُشک رُنت ولُن بیرپان

دربیان نماز عید

تہا و وقت نماز عید ژہ یاد | از طلوع تا دوپہر چھوپنہ زیاد
چھی نمی شرط ہم بجمعہ پرِت | خطبہ لیکن پرُن نماز پرِت
دون رکاژن اندر چھہ ۶ شی تکبیر | بروٹھہ قراتس ۳ ترہ ۳ ترِن کرُن تاخیر
بگہ عیدی بحکم شرع منیر | پرژہ پاژن دوہن ترِ۲۳ ژہ تکبیر
عرفکی صبحہ ابتدا چھہ کرُن | فرض پرِھی ژہ واجبی چھہ پرُن

دربیان صدقهٔ فطر

صدقهٔ فطر نو ژه واجب زان — وشکه نرک یا ژه کنکه بانر و زان
چھوی پنون نه لوک ٹ بندوی لازم — یڈ غنی چھوک نمن دِه مسکین بیم
عید دوه دِان نمازه ہرو نھے چھوی جان — یڈ بنتی دِک نکھی چھویه وسان

دربیان نماز تراویح

د تراویح ژه ختم — نمه چھے دِه رکاژ سنت پر
ژوان برابر ہن چھو ژدر پرت — پرولبکن دوی سلام فرت

دربیان نماز کسوف خسوف

لگو گرہن ژونه آفتابس یام — پره نے ژی رکاژ سنت نام
ژونه بڈ لگو گرہن نه تنہا پر — آفتابس لگی جماعت کر

دربیان طلب باران

ژوده باپت ژه ژی رکاژ گزار — عیب رگه دِس امام ہت اوس مار
نولمنہی دِل پشاک عاجز لاگ — خطبه پر کر دعا دِ ژی اده ناگ

دربیان نماز جنازه

ژدر تکبیر چھی جنازه نماز — زان فرض کفایه پر به نیاز
بعد تکبیر پر گوٹن ژه ثنا — دو یمه ہنه پر دودوه تریمه دعا
تر ژه ژدرم پرت سلام ترود — چھو نه ات قرأت د رکوع و سجود

دربیان احکام روزه

معنی روزه شرعه موجب دِان — ترادوی کھن نه چن نه صحب
صبح صادق ژولت غروبس نام — چھو اکو وقت موجب الاسلام
تره قسم روزه نی ہندی چھی فرض — ماه رمضان قضا کفارت فرض
نذر واجب چھو نمه نفلی دِان — شرط نیت چھه سارنی ترزان
نذر غیر معینس قضہس — راتلی کر نیت نه منردو ہس

تتمہ روزن چھہ تا دُن پہر روا   درنہ ہم دوہ ژھمک زہ پانژہ سوا

ہم چھہ دون عیدنی ہندی زتی دوہ   بجہ عیدی پتہ بیہ ترٛی دوہ

شکمس نہ دماغسی اندر   بُر غذا واتنہ یا دوا چھہ خطر

گلو برنت نتی اتن نتہ نگلن   سارسئی انت قضا اما من دُن

نگلنت دہ نہ گرد گو بُدرے   سُرمہ لاگک نہ روزہ بجھی چھے

بُدمنت گوی ژہ کھوت کنہ یا چوٹ   روزہ موجود چھی گئی نہ فوت

غلطی گوی نہ ژیر کھوت نکہ سحر   یا ژہ ژھرٹ سُولی قضا انت کر

نگلنت آب گوی ژہ آس چھلان   کر قضا شرعہ رژش مہ آس ٹلان

کھک نتہ ٹی آسنہ زجنس غذا   کُن کنز ہرٹ نہ مژ ہشتی چھہ قضا

نظرہ نتہ فکرہ سینت دراوِہ منی   نتہ قضا چھا بنہ حکم شرعہ رکنی

اتھہ سیتی منی کڈک برضا   نتہ چھہ لعنت بیہ دون چھہ قضا

نو ٹرٹ بُرژہ روزہ عذرہ ورای   نتہ کفارت قضا ژہ لازم آی

دربیان کفارت روزه

تہ اوسہ معنی کفارت یاد   اک غلاما ہنون کرن آزاد

یُس نہ طاقت چھہ تہ سہ روزہ درن   دُون زتن پی بہ پی سوزہن مہ کرن

ژالہ نے روزہ کالہ کاجہ کرن   شیٹھ مسکین سیر غم مہ برن

دربیان مکروهات روزه

مہ کرن بوسہ روزہ دار جوان   روزہ مکروہ گژھہن لیبا سُوامان

بی ضرورت غذا ژہن مکروہ   یس ضرورت چھہ تس چھہ نہ اندوہ

دربیان احکام روزهٔ سفر

سفرس چھوی روا کرن افطار   بیرہ نوک دوہ درن پتی لاچار

ربیٹھہ نوک خوف آسہ بیمارس   اَدہ چھوی واگنا افطارس

کھوژہ حاملہ زنانہ نہ دایاہ   مرہ یُس چھہ کنہ ژھرٹس دایاہ

یُس بُڈاہ زز چھُس نہ جائز کھیٚن — فِدیہ لازم تمِس چھُ پرٛت دۄہہ منزِ نُ

پرٛت دۄہک فِدیہ کنکہ پانژُو زان — یُدنہ آسِس چھُ بخشہ وُن رحمان

دربیان احکامِ اعتکاف

اِعتکافس چھِ ترٛہ سُنّت زان — مسجدی منز در مہ رمضان

چھُ مگر تمی ئی ہس سُنّت — بطریقِ کفایہ ہا نیّت

آنہ اُسی ئی نذر کرمنوی بزبان — آنہ واجب ترٛہ پرٛٹ سپنمت زان

واجبک حُکم چھُ ہی مہ نیر نیر — بے ضرورت ترٛہ ساغناہ از نیر

فورٹرت دراک بُد بغیر ضرور — نفلس اندر ترٛہ نیر چھُ نہ قصور

فورٹہ ببیہ وطبیہ سنت بوسہ حرام — ببیہ یمہ چیز وطیکی احکام

کھیٚن نہ چِن نہ شونگن وشبیہ انور — اعتکافس اندر کرمی نہ ضرر

بے تجارت کنن نہ چھُن جائز — آن مہ برونٹھ کُن بہ ہک کنکہ ہرگز

خاتمۂ کتاب

شکر للہ سپُدن رسالہ تمام — بر رسولِ خدا درود و سلام

اُن مہ در نظم بہترین علوم — وُنِ مہ کانہہ بدایج منظوم

کرام مُلّا نہ نام چھُم صدّیق — گام ہا جن نہ کام چھُم توفیق

بہ وُنت چھُس خجل زلاف گزاف — در ندامت ز نیّتِ ناصاف

چھُسنہ نومید از عنایتِ حق — بر غضب رحمت حقس چھُ سبق

ارحم الرّاحمین برحمتِ خاص — گرہ سانس ریا وسی اخلاص

چھُم نذر فع مہ یُس یہ نسخہ پری — خالصاً للّٰہی دُعا سُو کری

یُس مہ گرہ در دُعا و فاتحہ یاد
دُو نہ وُن عالمن سو آسِن شاد

غلام محمد نور محمد تاجرانِ کتب مہاراج گنج بازار سرینگر کشمیر

